

Közösségfejlesztés Sopronkövesden, a zöldszívű faluban

A nyugati határszélen, Ausztria tőszomszédságában, alig 20 kilométerre Soprontól egy hangulatos világba csöppen az utazó. Szép házak, rendezett környezet, mosolygós emberek, zöldövezet és számtalan program: mind kellemes meglepetésként érik az idelátogatókat. Fülöp Zoltánnal, a település polgármesterével arról beszélgettünk, hogyan vált ez az 1300 lelket számláló kistelepülés országos híré faluvá.

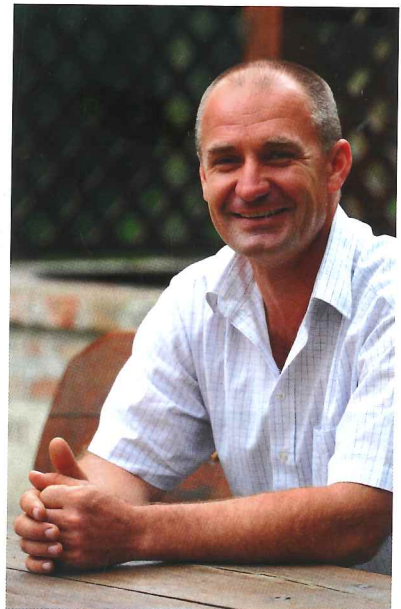
Kalmár Erika: Honnan is datálódik a közösségfejlesztő munka kezdete? Honnan ered a kultúra iránti fogékonysága?

Fülöp Zoltán: Még nem voltam polgármester, amikor megfogalmazódott bennem, hogy csináljunk valamit, történjen már valami ebben a faluban. Tegyük érte, hogy az emberek szeressenek itt élni, és legyenek büszkéek a településükre! A kultúra és a közösség iránti fogékonyságom egyébként onnan ered, hogy a családommal együtt tizenegy-néhány évig Kapolcsra jártunk. Jó volt ez az időszak, mert a kultúra különböző ágait ismertük meg, és mutattuk meg a gyerekeinknek is, akik azóta minden művészeti

ág irányába befogadóak. Akkor, ott járva megfogalmazódott bennem, hogy jó lenne, ha valaha Sopronkövesd is tudna ilyen rendezvényeket szervezni, de akkor még polgármester sem voltam, a falu sem virágzott, ezt még egy nagy álomnak tekintettem.

K.E.: Mi változott meg időközben?

F.Z.: Először a közösség-szervezéshez fogtam hozzá, aztán a munkám lassan beérett valamilyen szinten azzal, hogy polgármesterüké választottak 2010-ben. Azóta is élvezem a falu bizalmát. Két cikluson már lassan túl vagyok, és szeretném folytatni. A település ma virágzik, dinamikusan fejlődik. Van vasutunk, közvetlen határátkelőnk, az emberek többsége Ausztriában és Sopronban dolgozik. Jómódú település vagyunk, működik nálunk egy 2700 főt foglalkoztató ipari nagyüzem, ahol biztonsági öveket gyártanak a világ minden tájára. Ez a nagy cég és a kisebb cégek adják a falunak az iparüzési adóbevételét, amiből mi fejleszteni tudunk. Az évek során önfenntartókká váltunk. Sok támogatást nem kapunk, pályázatok-

nál hátrány a magas „adóerő képességünk”.

K.E.: Korábban beszélgettünk arról, hogy sok színes közösség van a faluban. Ön szerint mi az alapja a közösségfejlesztésnek egy kisebb településen?

F.Z.: Polgármesterként megtapasztaltam, nem mindegy, hogy az emberek, hogy élnek a mindennapjaikat a településen. Csak azért jönnek haza, hogy aludjanak és munkába menjenek, vagy azért is hogy minőségi életet éljenek itt. Ebbe beletartozik a programokon

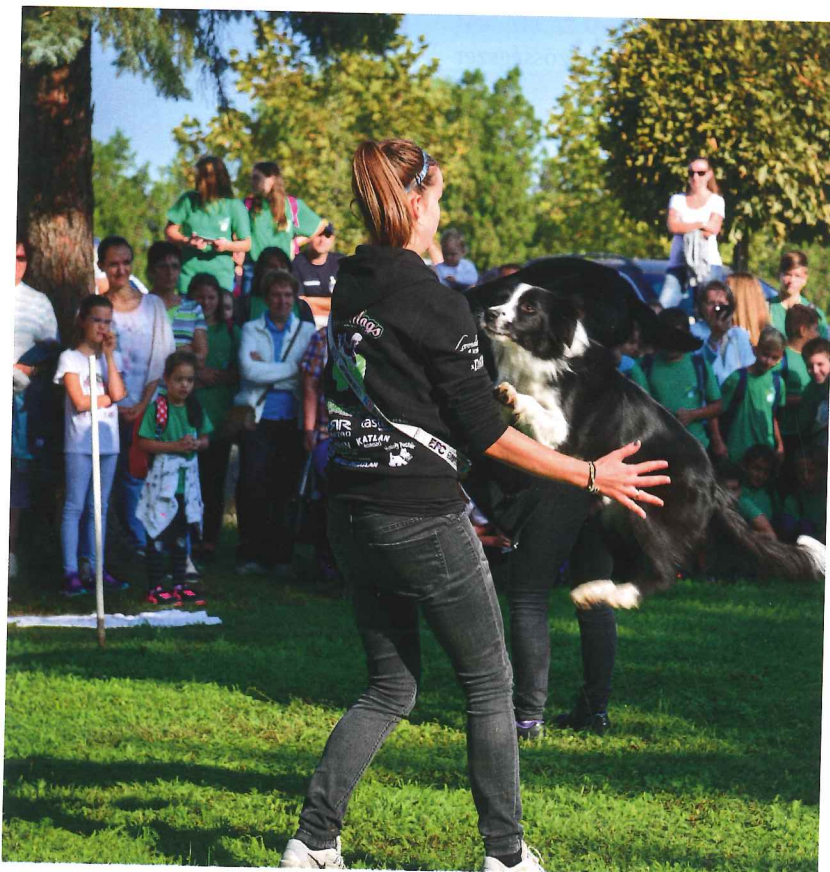
való részvétel, a programok tervezése. Úgy éreztem, hogy minél több közösségi élményt kell adni az embereknek, ezzel új közösségeket is sikerült létrehozni, és a kisebb közösségeket összekovácsolni. Nagyon jó példa erre a gyalogtúrák, a zarándoklatok szervezése. Ahogy egy-egy ilyen túra során lenni szokott, menet közben mindig más mellé kerül az ember, olyanokkal beszélünk, akikkel korábban nem. Az emberek egy következő találkozásnál már barátként köszöntik egymást. Akik jól érzik magukat a településen, hajlandók azért többet tenni. Jobban vigyáznak a közösségi terekre, támogatják a programokat, már csak azzal is, hogy részt vesznek azokon, vagy segítenek a szervezésben.

K.E.: A településen számos közösség, civil szervezet, egyesület működik. Hogyan jöttek létre a közösségek?

F.Z.: Egy részük a rendszerváltás időszakában alakult. Az első a Kövirózsa Kulturális Egyesület volt, amely ma mintegy 100 tagot számlál, és 4 területen működnek táncosok, citerások, népdalkörök, hímzősök, és még a ruháikat is saját maguk készítik. Az egyesület annyira kinőtte magát, hogy több

korcsoportban működnek és már citera oktatás is folyik. A hímzőkör tagjai különböző tájegységek hímzéseit készítik el, amelyekből kiállítás is rendezünk. A második fellendülés 2010 után következett be, azóta 4-5 civil szervezet is létrejött. Gondolok itt a nyugdíjas egyesületre, a polgárőrökre, Sopronkövesd Fejlődéséért Egyesületre, ami egy faluszépítő közösség. Most egy tenisz egyesület alakult, és a határőr hagyományörzők is bejegyzésre várnak. Összesen 9 civil szervezetünk van. Én azt gondolom, hogy polgármesterként egy jó ötlet mellé kell állni. Azt nem szeretem, amikor valaki odajön hozzám, és azt mondja, hogy van egy jó ötletem, és csináljátok meg. Ha van egy jó ötlet, és kellene valami támogatás, segítség, akkor örömmel támogatom. A civil szervezetek többsége alulról szerveződött, egyedül a faluszépítő egyesület alapításának gondolata származott tőlünk, az önkormányzat alapító tag, de magánszemélyek is tagjai az egyesületnek. Ezt az egyesületet az élet hívta létre, mert sokkal kedvezőbben lehetett általa támogatásokat nyújtani.

K.E.: *Vannak-e olyan kulturális hagyományok, épített örökség, amelyekre alapozni lehet?*

F.Z.: A településnek például önálló népviselete soha nem volt. A falu mindig modernnek gondolta magát, és ezzel a modernséggel az járt, hogy elbontottuk a régi házakat, és újakat építettünk, tehát nagyon kevés épített örökségünk maradt. Amikor elkezdtünk közösségformálással foglalkozni, akkor erdei emlékhelyekre, szobrokra, vasúti hídra, az egyházközség különböző tárgyi emlékeire koncentráltunk, megpróbáltuk azokat közkincsé tenni. Akkor indítottuk el – immáron 12 éve – az első Kulturális Örökség Napjai programunkat is. Ez egy országos program, baráti csapattal indultunk, első alakommal 8-10 helyszínen szerveztünk programokat és kiállításokat. Mindenki lelkes volt, akartuk, hogy ez a program megvalósuljon: tárgyakat gyűjtöttünk, az asszonyok süte-

ményt sütöttek, mindenki kivette a részét a munkából. A rendezvény annyira kinötte magát a 12 év alatt, hogy nemcsak a helyieknek, hanem a környékbelieknek és a távolabbról érkezőknek is 2 napig közösségi programokat kínálunk. Itt köszön vissza a Művészetek Völgye, ami ha kicsiben is, talán másképpen is, de mégis megvalósult.

K.E.: *Korábban egy beszélgetés alkalmával azt mondta, hogy Sopronkövesden a programokat is másképpen szervezik. Hogyan?*

F.Z.: A legfontosabb dolog az, hogy mindig voltak segítők, szerezésre vannak most is, sokan lemorzsolódnak, jönnek újak, sosem válunk el haraggal. Mindenkinél megköszönöm a munkát. Jó, hogy sok a betelepülő fiatal, akik az ország különböző részeiről érkeznek. Mivel én találkozom velük először, nagyobb a ráhatásom arra, hogy bevonjam őket a közösségbe. A programok szervezésével kapcs-

latban mondom egy példát. Többen kérdezték, hogy mikor lesz nálunk olyan falunap, mint a szomszédokban. Mondtam, hogy sosem, amíg ez rajtam múlik. Úgy gondolom, a falunapi egy kicsit már elcsépett: mulatósnóta, egy kis főzés és ennyi. Mindig mondtam, hogy amíg én vagyok a polgármester, tudatosan olyan programokat választunk, amelyek nevelnek is egy kicsit, és a közösség igény szintjét is emelik. Kicsit formálni szeretnénk a józólésüket a programok során. Nagyon sok önkéntessel dolgozunk, ezek az önkéntesek, sokszor nem csak helyből, hanem a környező településekről és a helyiek rokonaiból kerülnek ki. Sok önkéntes segített az európai békegyaloglaskor, amelyben 4 évig vettünk részt. Külföldiek, ausztrálok, amerikaiak, olaszok, és más országbeli gyaloglók jöttek, Bécs és Trieszt között gyalogoltak. Kiálltunk a programból a szervező

anyagiassága miatt. Most viszont újra nekiálltunk, és a magyar szakaszt újratervezzük. A vendégek egy-egy éjszakát töltenek itt a napi gyaloglás után, mi pedig megpróbálunk minél többet megmutatni a faluból. Angolul tudó, fiatal önkéntesekkel oldjuk meg. A szolgáltatásokért kapott bevételt visszaforgatjuk.

K.E.: Színes életet él a falu. Melyek azok a programok, amelyek meghatározzák Sopronkövesd életét?

F.Z.: Legnagyobb és legrégebbi és hagyományokkal rendelkező programunk a Kulturális Örökség Napjai (KÖN), amely lehetővé teszi, hogy olyan épületekbe is bejusson a látogató, ahová hétköznapokon nem lehet. Ilyenkor a helyszínen programokat, kiállításokat rendezünk. Próbálunk minél többet megmutatni a faluból. Nem csak az épített örökségre fókuszálunk, hanem minden évben magánházakat is megszólítunk, hogy nyissák ki kapuikat, gasztronómiai érdekességekkel fogadják a betérlőket, és mutassák meg a kincseiket, amelyekről eddig azt hitték, hogy csak nekik érdekes. Az elmúlt

években nagyon sok figyelemre méltó érdekességet fedeztünk fel a faluban. Megmutattuk retro motor- és talicska-gyűjteményünket, a település tiszta szobáit, jelenleg pedig 150 régi rádió megvásárlásával egy rádiómúzeum létrehozásán dolgozunk. A kiállítások is érdekesek voltak: játékmackó, nipp vagy éppen kaktusz kiállításra invitáltuk a látogatókat. De rendeztünk hadi kiállítást is, egyenruha gyűjtemények kerültek elő a családi kincsestárból. Ez ma már egy komplex programsorozat, ahol bemutatkoznak a helyiek, művészeti csoportok, egyesületek, helyi művészek, és mindig vannak meghívott amatőr művészeink is. Ez a legnívósabb programunk, amely az országos programok közé is bekerült. Nekünk ez a falunapunk.

K.E.: Azért akad még más látogató csalogató program is...

F.Z.: Felsorolni is nehéz... Hasonlóan nívós a Pünkösöd programunk, amelyet már ötödik éve rendezünk meg. Ez a rendezvény egy annak idején kedvező feltételekkel letelepített fiatal házaspárnak a pünkösdi rózsza ültetvényéhez kö-

tődik. A régi tanítói ház kertjében alakították ki a mintegy 150 fajtából álló gyűjteményt, vállalva azt, hogy minden pünkösdkor kinyitnak és rózsakerti idegenvezetést is tartanak a látogatóknak. Idén már esti koncertet is rendeztünk a színházi rendezvények és a játszóházak mellett. A harmadik nap mindig az elszármazottak napja szentmisével, díszbeállással. Majd kisvonattal körbejárjuk velük a falut, megmutatjuk hogyan fejlődünk.

Tavaly indítottuk el a Sopronkövesdi Gasztró Pikniket, amelyhez sütviadal is kapcsolódik, erre egy-egy tálca sütivel és egy recepttel lehet nevezni. A zsűri végigkóstolja a süteményeket, aki nyer, az mehet a vajdasági testvértelepülésünk, Tóthfalu Rózsafesztiváljára, és bekerülhet az évente kiadott falunaptárba is.

Túrákat szervezünk minden évszakban, és túravezetőként mindig az erdő különböző pontjait igyekszem megmutatni. Célnk, hogy az itt lakók és az ideérkezők ismerjék meg a falu környezetét, és merjenek kimozdulni a természetbe. Harmadik éve polgárőr napot is tartunk, ami egy

majális hangulatú rendezvény. Ha már polgároink egész évben gondoskodnak a biztonságunkról, akkor legalább egy nap szóljon róluk is.

Nagyon sok útiélmény-beszámolót is tartunk. Volt már, aki óceánjáró hajón dolgozott, vagy idegvezetőként Disneylandet járta, volt olyan sopronkövesdi világjárónk, aki egyik héten a sivatagban járt, másik héten a havas hegycsúcsokat hódította meg. Rendezünk bor-, kézműves sör-, csoki- és bonbon kóstolót, télen – a hidegben – az alkotóházban, nyáron pedig az erdőszéli vendégházunk kertjében. Nagyon népszerű a karácsony előtti héten a holdfény túra, amelyen általában 150 túrázó vesz részt. A túra során meglepetésekkel várjuk az erődjárókat: díszsortűz a kápolnánál, repülőmodellezőink éjszakai reptetése, gyertyagyújtás a Mária-képnél, erdei meglepetés koncert és a 200 éves csárdaszínen forralt bor és zsiros kenyér várja a megfáradt vándorokat.

K. E.: Honnan jönnek az ötletek? Hogyan lesz egy programból hagyomány?

F. Z.: Mindig elkezdünk valamit, ami jól sikerül, aztán hagyományt teremtünk belőle. Ilyen

például a Kult-túra, amelyet az erdőben rendezünk meg. Állomások vannak: egyiken citerások, másikon hagyományőrző tudáspróba, majd ruhabemutató, aztán helyi dudások bemutatkozása és táncház. Festőművészeink a szabadban alkotnak, bemutatkoznak a trambulinos lányaink és a hagyományőrző katonák, a programot pedig szalonnasütéssel zárjuk.

K.E.: Hogyan élnek meg a helyiek? Milyen társadalmi hatásai vannak a programoknak?

F.Z.: A legfontosabb vetülete az, hogy rájöttem arra, ha

a helybeliek idegenektől cikket olvasnak magukról, akkor megnő az önbecsülésük, büszkéek a településükre, s ha már büszkéek arra, amit csináltak, akkor hajlandók többet is tenni érte. Ennek köszönhető, hogy a programok gazdasági hatásai is mérhetőek: turisztikai szálláshelyet működtetünk, táborozó csoportok is vannak nálunk, és éttermünk is van három. Annak az összegnek meghatározott százalékát, amihez az önkormányzat adó formájában hozzájut, tudatosan kultúrára és sportra fordítja. A sikereken felbuzdulva, idén je-

lentkeztünk a Gyüttment Fesztivál megszervezésére is.

K.E.: Mire a legbüszkébbek?

F.Z.: Elsősorban a helyiekre, a közösségeinkre, arra, amit véghez visznek. Van egy nagyon színvonalasan megírt, közkedvelt faluújságunk, az *Agghegyalja Mozaik*, amit 9 éve önkéntesekkel szerkesztünk.

A cikkek terén a bőség zavarával küszködünk, mindig az a gond, hogy mi nem fér be az éppen aktuális lapszámba.

Büszkék vagyunk arra, hogy akik idejönnek, azt mondják, itt kedves emberek laknak. Mindenki köszön. Büszkék vagyunk arra, hogy itt több a munkalehetőség, mint a falu lélekszáma. Évi 15-20

gyerek születik, az óvodánkba és az iskolánkba más településekről is jönnek gyerekek. Arra is büszkék vagyunk, hogy nagyon sok közösségi rendezvényt szervezünk. Idegenek is rendszeresen jönnek, és rácsodálkoznak arra, hogy egy ilyen kis település ennyi és ilyen színvonalas programot valósít meg.

FÜLÖP ZOLTÁN – Szakközépiskolai tanulmányai során postaforgalmi végzettséget szerzett, és a postánál helyezkedett el először. Másfél év sorkatonai szolgálat után, húsz évig pénzügyőrként dolgozott. Ez alatt, 2006-ban a Nyugat-Magyarországi Egyetem, Benedek Elek Főiskola Pedagógiai Karán szociálpedagógusi diplomát szerzett. Aktívabban 2008 óta vesz részt szülőfaluja, Sopronkövesd közösségi életében. 2010 őszén a település főállású polgármesterévé választották. Tervezi, hogy ősszel, harmadszor is újra indul. Az Alpokalja településeit is összefogó Napnyugat Turisztikai Egyesület elnöke, valamint az Alpokalja Fertőtáj Vidékfejlesztési Egyesület elnökségi tagja. Nős, két felnőtt lány édesapja.